

Riktlinje för länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg

Riktlinje enligt huvudöverenskommelse (HÖK)

Datum: 22-07-01

Innehåll

1. Inledning	3
2. Prioriterade områden för länsövergripande samverkan	3
3. Processer för länsövergripande samverkan.....	4
4. Avgränsning mellan HÖK och länsövergripande överenskommelser inom sakområden ...	4
5. Organisation av länsövergripande och lokal samverkan	4
5.1 Gemensamt sekretariat	5
5.2 Länsövergripande samrådsgrupper och arbetsgrupper	5
5.3 Länsöversamma medel som beslutas av regeringen	6
5.4 Lokal samverkan med aktörer utanför HÖK.....	6
6. Organisation för kunskapsstyrning	6
7. Lokal samverkan som omfattas av HÖK.....	7
7.1 Samordnande funktioner i den lokala samverkan	7
8. Uppföljning av länsövergripande och lokal samverkan	8
8.1 Årshjul för uppföljningsprocessen	9
8.2 Uppföljningsdialog om länsövergripande samverkan	9
8.3 Uppföljning av lokal samverkan	9
8.4 Uppföljning av överenskommelser inom sakområden	9
8.5 Process för länsövergripande utvecklingsfrågor	10
8.6 Uppföljning av problem i samverkan	10

1. Inledning

Mellan kommunerna i Stockholms län (nedan kallade kommunerna) och Region Stockholm (nedan kallad regionen) finns en huvudöverenskommelse (nedan kallad HÖK) om samverkan kring hälsa, vård och omsorg. Med hälsa, vård och omsorg avses samlat alla de insatser som ges av kommunerna och regionen enligt det lagreglerade ansvaret (se punkt 2.3 i HÖK).

Med hälso- och sjukvård avses insatser som ges av antingen kommunen eller regionen enligt hälso- och sjukvårdslagen eller tandvårdslagen. Med socialtjänst respektive omsorg avses insatser som ges av kommunen enligt socialtjänstlagen eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller annan relevant lagstiftning.

Syftet med HÖK är att skapa bättre förutsättningar för samarbete mellan parternas verksamheter och bidra till det övergripande målet för samverkan. HÖK reglerar principer och former för samverkan mellan kommunerna och regionen på en övergripande länsövergripande nivå (ibland kallad regional nivå) samt lokal nivå. Med lokal nivå avses det geografiska områden som utgörs av en enskild kommun, eller respektive stadsdel i Stockholm stad.

Med kommunernas respektive regionens verksamhetsområden avses de verksamheter (oavsett driftsform) och ansvarsområden som åligger respektive part genom lagstiftning eller överenskommelser.

Denna länsövergripande riktlinje för samverkan mellan regionen beskriver organisation och processer för samverkan på tjänstemannanivå mellan kommunerna och regionen kring HÖK. Parterna förbinder sig genom HÖK att samverka i enlighet med riktlinjen.

Riktlinjen ska kunna utvecklas och revideras för att möta förändrade behov. Det är tjänstemannastyrgruppen Sammanhållen vård och omsorg som fastställer riktlinjen (nedan kallad tjänstemannastyrgruppen). Gällande riktlinje publiceras på www.storsthlm.se

2. Prioriterade områden för länsövergripande samverkan

En prioritering av områden för länsövergripande samverkan fastställs av den politiska styrgruppen för vård i samverkan (nedan kallad VIS) för aktuell mandatperiod. Vid behov kan områdena kompletteras med ytterligare prioriteringar som sträcker sig under ett år. Förslag till prioriterade områden för samverkan tas fram av tjänstemannastyrgruppen.

De prioriterade områdena är fokus för den länsövergripande samverkan mellan kommunerna och regionen och är grund för länsövergripande handlingsplaner och liknande. Prioriteringarna är vägledande för den lokala samverkan mellan enskild kommun och regionen.

En viktig del i den länsövergripande samverkan och lokala samverkan är omställningen till god nära vård. I enlighet med det nationella arbetet kring god och nära vård ska regioner och kommuner arbeta för att utveckla samverkan, eftersom det är en förutsättning för att ställa om till nära vård. Från nationell nivå uppmanas kommunerna och regionen att tillsammans upprätta gemensam målbild och struktur för att driva omställningen med utgångspunkt i

lokala förutsättningar och behov. Det övergripande målet i HÖK utgör en sådan målbild. Med utgångspunkt från denna målbild och VIS prioriterade områden påbörjas arbetet under år 2022 med att ta fram en långsiktig länsövergripande handlingsplan för god och nära vård.

3. Processer för länsövergripande samverkan

Det länsövergripande utvecklingsarbetet kring, och uppföljning av samverkan om hälsa, vård och omsorg sker med utgångspunkt från VIS och tjänstemannastyrguppen.

Utvecklingsarbetet och utarbetande av länsövergripande överenskommelser inom sakområden, riktlinjer och rutiner och andra samverkansdokument, är en gemensam process mellan parterna. Funktioner med sakkunskap och nödvändig kompetens deltar i arbetet. Vid behov sker samråd med brukarorganisationer och utförarverksamheter.

Kommunerna (genom Storsthlm) och regionen har var för sig dokumenterade processer, som är anpassade till varandra, för att ta fram och revidera länsövergripande samverkansöverenskommelser och liknande utifrån fastställda mallar.

4. Avgränsning mellan HÖK och länsövergripande överenskommelser inom sakområden

Mellan kommunerna och regionen finns flera överenskommelser inom sakområden inom hälsa, vård och omsorg. Dessa omfattar även samverkan i sakfrågor på länsövergripande och lokal nivå för vissa målgrupper och verksamhetsområden. HÖK med tillhörande riktlinje ersätter inte det som överenskommit i dessa överenskommelser med tillhörande länsövergripande riktlinjer, rutiner eller anvisningar. HÖK ska inte utgöra hinder för den samverkan som bedrivs inom ramen för dessa överenskommelser utan ska ses som ett komplement som övergripande samordnar och säkerställer de olika samverkansprocesserna. Parterna har ett gemensamt ansvar för att överenskommelserna inom sakområden regelbundet följs upp och uppföljningen av dessa regleras i respektive överenskommelse.

Gällande länsövergripande överenskommelser med tillhörande länsövergripande riktlinjer och likande finns publicerat på Storsthlms webbplats, www.storsthlm.se.

5. Organisation av länsövergripande och lokal samverkan

Nedan beskrivs organisation för samrådsgrupper och kunskapsstyrning. Uppdrag och organisation för VIS och tjänstemannastyrguppen beskrivs i HÖK.

5.1 Gemensamt sekretariat

Som stöd i sitt arbete har VIS och tjänstemannastyrgruppen ett sammanhållande sekretariat bestående av ordinarie resurser från regionen och Storsthlm. Det sammanhållande sekretariatet bereder ärenden till, och följer upp prioriterade områden för samverkan i VIS.

Sekretariatet ansvarar för:

- en sammanhållande årsplanering av den länsövergripande samverkan
- sammanhållande uppföljning av prioriterade områden för länsövergripande samverkan
- bereda underlag till tjänstemannastyrgrupp och VIS
- att det utarbetas förslag till uppdrag för och bemanning av samrådsgrupper och arbetsgrupper
- samordning av uppdragen till samrådsgrupper och arbetsgrupper.

Samrådsgrupper och arbetsgrupper rapporterar till tjänstemannastyrgruppen genom det gemensamma sekretariatet under tjänstemannastyrgruppen.

Vid behov inhämtar det gemensamma sekretariatet sakkunskap från deltagare i samrådsgrupper och arbetsgrupper.

5.2 Länsövergripande samrådsgrupper och arbetsgrupper

Till stöd för tjänstemannastyrgruppen finns samrådsgrupper för prioriterade målgrupper och sakområden. Samrådsgruppernas syfte är att

- förvalta och följa upp länsövergripande överenskommelser inom samrådsgruppens sakområde
- identifiera relevanta utvecklingsfrågor för den länsövergripande samverkan
- utgöra arena för dialog och samverkan kring kunskapsstyrningen som rör samrådsgruppens sakområde
- bidra i omställningen till God och nära vård.

Samrådsgrupperna utses av tjänstemannastyrgruppen och bemannas av representanter för kommunerna, regionen och vid behov från utförarverksamheter och andra aktörer, exempelvis patient-, brukar- och anhörigorganisationer så att samrådsgruppen har den kompetens som krävs för uppdraget. Vid behov kan särskilda tillfälliga arbetsgrupper utses. Varje samrådsgrupp och arbetsgrupp har ett tydligt uppdrag som beslutas av tjänstemannastyrgruppen. Samrådsgruppernas eller arbetsgruppernas uppdrag är bland

annat att inom sitt område ansvara för att utarbeta, förvalta och följa upp samverkansöverenskommelser samt framtagande och revidering av kunskaps- och beslutsstöd som rör samverkan. Skillnaden mellan samrådsgrupp och arbetsgrupp är främst att arbetsgruppens uppdrag är begränsad i omfattning eller tid.

Samrådsgrupper och arbetsgrupper har en bred representation av kompetenser och sakkunskap inom verksamhetsområdet. Personer med verksamhetskunskap och medicinsk sakkunskap inom kommunernas respektive regionens berörda verksamhetsområden ingår i, eller finns att tillgå som stöd till, respektive samrådsgrupp och arbetsgrupp. Kommunernas representanter utses av Storsthlm's socialtjänstnätverk (nedan kallad socialtjänstnätverket). Regionens representanter utses av Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF).

Arbetet i samrådsgrupper och arbetsgrupper sker så ändamålsenligt som möjligt och ska vara ett komplement till eventuella andra grupperingar och utvecklingsarbeten i länet.

Vid tidpunkten när denna riktlinje börjar gälla finns följande samrådsgrupper:

- Länsövergripande samverkan om barn och ungas hälsa
- Länsövergripande samverkan om äldres hälsa, äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård
- Länsövergripande samverkan om psykisk ohälsa, beroendefrågor och psykiatrisk hälso- och sjukvård
- Länsövergripande samverkan om digitalisering av hälso- och sjukvård och omsorg.

5.3 Länsövergripande medel som beslutas av regeringen

Tjänstemannastyrgruppen fattar beslut om planering och fördelning av statliga stimulansmedel från regeringen som tilldelas kommunerna och regionen gemensamt. Tjänstemannastyrgruppen kan uppdraga åt samrådsgrupp eller arbetsgrupp att planera, genomföra samt följa upp länsövergripande insatser.

Statliga stimulansmedel som enbart riktas till kommunerna eller regionen omfattas inte av denna riktlinje och beslutas på annat sätt.

5.4 Lokal samverkan med aktörer utanför HÖK

Parterna i den lokala samverkan avgör tillsammans vilka övriga aktörer som ingår i samverkan som omfattas av HÖK. Parterna har ett gemensamt ansvar för att lokala samverkansfrågor är förankrade med andra berörda samverkansaktörer utanför kommunernas respektive regionens verksamhetsområden.

6. Organisation för kunskapsstyrning

Samverkan mellan den länsövergripande nivån av kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård respektive socialtjänst bör initieras

- när vården och omsorgen är ojämnt fördelad för gemensamma behovs- och patientgrupper
- när det är mer effektivt att arbeta tillsammans med exempelvis innehåll i kunskapsstöd

- vid prioritering av gemensamma insatsområden för att sätta upp gemensamma mål för uppföljning
- när uppföljning har visat att det finns förbättringsområden.

Samverkan kan initieras av kommunerna eller regionen och beslut fattas av tjänstemannastyrgruppen.

Kunskapsstyrningen inom regionens hälso- och sjukvård och socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård syftar till att

- bästa kunskap är tillgänglig och används vid varje möte med patienter, besökare och brukare
- resultat följs upp och analyseras
- verka för förbättringar i verksamheter.

Sammanhållen kunskapsstyrning omfattar kunskapsstöd, stöd till uppföljning och analys, stöd till verksamhetsutveckling samt stöd till ledarskapet. Kunskapsstyrningen bygger på samspel mellan nationell, länsövergripande och lokal nivå för att uppnå en mer jämlik och resurseffektiv vård och omsorg.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) samordnar de två nationella systemen för kunskapsstyrning: nationell kunskapsstyrning för socialtjänst och nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård.

Kunskapsstyrningen som omfattas av HÖK avser den kunskapsstyrning som berör gemensamma behovsgrupper och där kommunerna och regionen på lokal nivå eller länsövergripande nivå ser gemensam nytta av att samverka.

Kommunen och regionen ansvarar på lokal nivå för lokal kunskapsstyrning, utveckling och uppföljning. Tjänstemannastyrgruppen initierar, beslutar och följer upp kunskapsstyrning som är länsövergripande. Detta omfattar länsövergripande kunskapsstyrning:

- riktlinjer och rutiner
- metod- och kunskapsstöd
- uppföljning och analys
- stöd till verksamhetsutveckling
- stöd till ledarskapsutveckling.

Det gemensamma sekretariatet ansvarar för att identifiera behov av länsövergripande kunskapsstyrning. Tjänstemannastyrgruppen kan uppdra åt samrådsgrupper och arbetsgrupper olika insatser inom den länsövergripande kunskapsstyrningen. Insatserna sker i samverkan med övriga aktörer inom kommunerna och regionen som har uppdrag inom kunskapsstyrning. Arbetet omfattar framtagande eller revidering av kunskapsstöd, med fokus på samverkanssituationer och insatser som effektiviserar tillämpning av kunskap i nya arbetssätt och metoder.

7. Lokal samverkan som omfattas av HÖK

7.1 Samordnande funktioner i den lokala samverkan

Respektive part i HÖK utser samordnande funktioner som underlättar den lokala samverkan i en kommun eller stadsdel i Stockholm stad. De samordnande funktionerna kan komma att

utvecklas över tid, och kan också behöva anpassas utifrån förutsättningarna i den lokala samverkan.

7.1.1 Kommunens samordnande funktion

En kommuns samordnande funktion är en länk för samverkansaktörer in till kommunens eller stadsdelens berörda verksamheter, inklusive utförarverksamhet i privat regi.

Kommunens samordnande funktion förväntas:

- vara kontaktperson för olika aktörer i samverkan med kommunens hälso- och sjukvård och omsorg
- delta i lokala samverkansmöten med samordnande vårdcentral, och eventuella andra aktörer
- kunna föra frågor till och från kommunens verksamheter, inklusive utförarverksamheter i privat regi.

Den samordnande funktionen bör ha god kunskap om socialtjänstens, och den kommunala hälso- och sjukvårdens, och omsorgens organisation och uppdrag och kännedom om aktuella samverkansfrågor kring hälso- och sjukvård och omsorg.

Beroende på till exempel kommunens organisation kan det behövas att kommunen utser fler än en person till funktionen samordnande funktion för att täcka in alla kommunens berörda verksamhetsområden.

Storsthlm erbjuder kommunerna länsövergripande samordnande stöd.

7.1.2 Regionens samordnande funktion (Samordnande vårdcentral)

Vårdcentralerna i en kommun, eller stadsdel i Stockholm stad, utser tillsammans en samordnande vårdcentral. Det kan vara en vårdcentral antingen i regionens regi eller i privat regi. Regionens samordnande funktion ska organisera den övriga av regionens hälso- och sjukvård som berörs av den lokala samverkan och sammankalla till och facilitera återkommande lokala samverkansmöten, om inget annat överenskommit mellan parterna.

Uppdraget för den samordnande vårdcentralen regleras av regionens förfrågningsunderlag för husläkarverksamhet med basal hemsjukvård.

Stockholms länssjukvårdsområde (SLSO) stödjer och vägleder de samordnande vårdcentralerna.

8. Uppföljning av länsövergripande och lokal samverkan

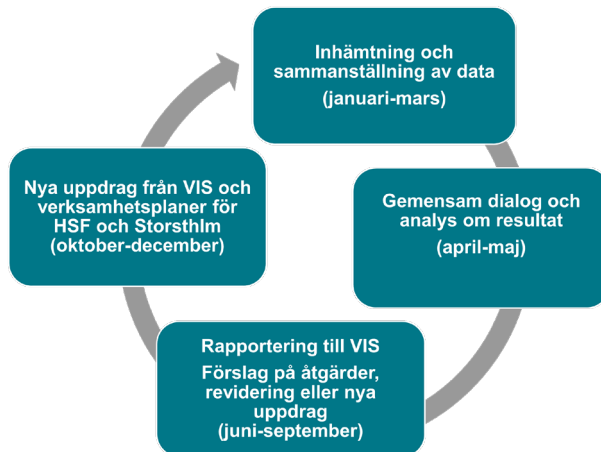
Enligt HÖK sker uppföljning årligen i dialogform för hur väl HÖK bidrar till de övergripande målen för samverkan. Därtill har parterna gemensamt ansvar för att överenskommelser inom sakområdena regelbundet följs upp. Uppföljning sker gemensamt, samordnat och sammanställs och rapporteras till VIS. Uppföljningen redovisas för kommunerna genom socialtjänstnätverket.

8.1 Årshjul för uppföljningsprocessen

Enligt HÖK fattar tjänstemannastyrgruppen inför varje kalenderår beslut om prioriteringar vad gäller uppföljningar av länsgemensamma överenskommelser.

Uppföljning av den länsövergripande samverkan sker enligt processen nedan:

Det gemensamma sekretariatet ansvarar för uppföljningsprocessen och rapportering av resultatet till tjänstemannastyrgruppen och VIS. Sekretariatet beslutar vilka metoder och datakällor och nyckeltal som används.

8.2 Uppföljningsdialog om länsövergripande samverkan

Dialog sker årligen mellan parterna angående hur väl HÖK och riktlinjen bidrar till de övergripande målen för samverkan. Dialogen bidrar till gemensam analys och utveckling av samverkan mellan parterna. Deltagare från kommunerna i uppföljningsdialogen utses av socialtjänstnätverket. Regionens deltagare utses av HSF.

Det gemensamma sekretariatet ansvarar för planering och dialogen och sammanställning av resultatet.

8.3 Uppföljning av lokal samverkan

Parterna ansvarar gemensamt för att på lokal nivå följa upp och utveckla den lokala samverkan. Utveckling tillgodoses i första hand på lokal nivå. Problem eller oenigheter mellan parterna hanteras på lokal nivå, såvida dessa inte är av en sådan principiell karaktär att det kan antas påverka andra parter.

8.4 Uppföljning av överenskommelser inom sakområden

Enligt HÖK har parterna gemensamt ansvar för att arbetet och utvecklingen som görs inom överenskommelser inom sakområden regelbundet följs upp. Uppföljning sker gemensamt, samordnat och sammanställs och rapporteras till VIS. Inför varje kalenderår beslutar tjänstemannastyrgruppen om prioriteringar vad gäller uppföljningar av länsgemensamma överenskommelser.

Det gemensamma sekretariatet ansvarar för uppföljningen. Tjänstemannastyrgruppen kan uppdra åt samrådsgrupp eller arbetsgrupp att följa upp respektive samverkansöverenskommelse och rapportera till det gemensamma sekretariatet.

8.5 Process för länsövergripande utvecklingsfrågor

Tjänstemannastyrgruppen ansvarar med stöd av det gemensamma sekretariatet och samrådsgrupper och arbetsgrupper för att identifiera utvecklingsfrågor för den länsövergripande samverkan.

Kommunerna lyfter utvecklingsfrågor genom respektive kommuns socialchef till socialtjänstnätverket. Frågor lyfts därigenom vidare till länsövergripande samverkansnivå genom kommunernas representanter i tjänstemannastyrgruppen.

Regionens vårdgivare lyfter utvecklingsfrågor genom HSF.

8.6 Uppföljning av problem i samverkan

Syftet med uppföljningen är att identifiera strukturella problem i samverkan, och rapporteringen möjliggör för parterna att föra upp problem eller oenigheter kring lokal samverkan till den länsövergripande samverkansnivån. Uppföljningen avser inte avvikelser som rör enskilda individer. Rapporteringen ska inte ersätta parternas skyldighet att rapportera avvikelser.

Kommunerna rapporterar problem i samverkan till Storsthlm. Vårdgivare i regionen rapporterar problem i samverkan till HSF. Instruktioner för parternas rapportering av problem i samverkan inom respektive länsövergripande överenskommelse i sakområden finns på Storsthlms webbplats www.storsthlm.se.

HSF och Storsthlm ska löpande stämma av inkomna rapporter och återkoppla till parterna. Strukturella problem i samverkan rapporteras till VIS genom tjänstemannastyrgruppen.

